

Toelichting op de modelsamenwerkingsovereenkomst tussen Zorgaanbieder, Cliëntenraad en Verband van Naastbetrokkenen in de gehandicaptenzorg

Artikelsgewijze toelichting

Art. 1

De in de werkmethode “Bouwstenen voor familiebeleid” van KansPlus/VraagRaak en 's Heerenloo kan hierbij een handig hulpmiddel zijn.

Art. 2

Invulling geven aan mantelzorgbeleid betekent uiteraard dat het moet passen in het algemene beleid van de zorgaanbieder en diens visie op de invulling van haar (wettelijke) taken. Dat geldt ook voor vrijwilligersbeleid.¹

Art. 3

De Zorgbrede Governancecode is onderschreven door de VGN en de landelijke cliëntenorganisaties Ieder(in), het LSR, KansPlus/VraagRaak en LFB. Deze code van de zorgaanbieders gaat onder meer over waarden en normen, open aanspreekcultuur, invloed belanghebbenden (zoals het belang om dialoog te voeren met belanghebbenden, het belang naast de formele medezeggenschap ook andere wegen van medezeggenschap te voeren), goed bestuur en een geschillencommissie.

Art. 4

Deze formulering komt overeen met het ambtelijk wetsontwerp van een nieuwe WMCZ. Naar verwachting zal ook in het definitieve wetsvoorstel deze strekking in een artikel en/of de Memorie van Toelichting worden opgenomen. Hoewel het nooit zeker is of dit gebeurt, lijkt het vanzelfsprekend dat cliëntenraden met hun achterban communiceren en dat ook zonder een wettelijke vastlegging iets van deze strekking in de modelovereenkomst is opgenomen. Een goede onderlinge communicatie is cruciaal, dus ook erkenning van ieders verantwoordelijkheden. De cliëntenraad stelt voor de wijze van communiceren met haar achterban een werkwijze op om deze te informeren over haar activiteiten en de wensen van de achterban te inventariseren. Het verband van naastbetrokkenen faciliteert hierin waar nodig. De Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (LCvV) zegt hierover “dat een goede samenwerking tussen familieverenigingen, cliëntenraden en de zorgaanbieder uiteraard is toe te juichen en naar het oordeel van de Commissie bij overeenkomst zal kunnen worden geregeld”.

Art. 5

Geeft nadere invulling aan artikel 4.

Art. 6

In dit artikel wordt aan partijen de verplichting opgelegd om regelmatig met elkaar te overleggen over belangrijke zaken.

¹ N.B. Er moet wezenlijk onderscheid worden gemaakt tussen mantelzorger en vrijwilliger. Mantelzorg is weliswaar altijd vrijwillig, maar bestaat uit een exclusieve relatie tussen de cliënt en diens mantelzorger. De mantelzorger valt dan ook niet onder de verantwoordelijkheid van de zorgaanbieder, terwijl de vrijwilliger hier wel onder valt. Veelal is voor de vrijwilliger ook een wettelijke aansprakelijkheidsclausule van de zorgaanbieder van kracht en beschikt deze over een zgn. Verklaring Omtrent Gedrag (VOG).

Art. 7

Dit artikel maakt duidelijk dat het belangrijk is dat partijen ook buiten de vaste vergaderingen met elkaar communiceren.

Art. 8

De ervaring leert dat veel leden van het verband van naastbetrokkenen individueel hun mond nog niet (durven) open doen tegenover een Raad van Bestuur of managers, maar dat zij dat graag overlaten aan het bestuur van het verband van naastbetrokkenen. Het verband van naastbetrokkenen is een belangrijke kennisbron voor wat er leeft onder haar achterban.

Art. 9

De algemene vergaderingen van een verband van naastbetrokkenen zijn bij uitstek gelegenheden om familie rechtstreeks met een Raad van Bestuur, een directie of een cliëntenraad van gedachte te laten wisselen. Het bevordert over en weer de openheid van de communicatie.

Art. 10

In het bijzonder waar het onderwerpen betreft waarvan de expertise bij de cliëntenraad zelf niet of onvoldoende aanwezig is en de cliëntenraad om hun moverende redenen geen extern advies wenst in te winnen wordt hier de toegevoegde waarde van een verband van naastbetrokkenen duidelijk. Als het bijvoorbeeld gaat om organisatorische of financiële zaken kan deze bij haar achterban vaak putten uit expertise op het desbetreffende terrein. Dit bevordert de kwaliteit van de oordeelsvorming en van het te geven advies van de cliëntenraad en draagt bij aan de kwaliteit van zorg voor de cliënt.

Art. 11

Voor een goede onderlinge verstandhouding is het wenselijk dat partijen elkaar in staat stellen hun werk zo goed mogelijk te doen. Zo kan het voor een verband van naastbetrokkenen belangrijk zijn met zo veel mogelijk familie van cliënten in contact te komen om uitleg te geven over haar doelstellingen en activiteiten. De Wet op de Persoonsgegevens verhindert - terecht - het zonder instemming verstrekken van privéadressen en gegevens van familieleden of wettelijk vertegenwoordigers van cliënten aan de familievereniging.

Art. 12

Met het oog op zo breed mogelijke verspreiding van informatie is toegang tot elkaars communicatiekanalen van evident belang. Partijen beslissen uiteraard zelf of ze wel of niet informatie opnemen van de andere partij en zo ja wanneer.

Art. 13

Dit artikel gaat over de eventuele opzegging van de samenwerking en biedt aan partijen tot op zekere hoogte een waarborg dat zij onverhoopt aanlopen tegen onvoorziene en voldongen feiten.